

Årsberetning 2010

Holdt som power-point foredrag ved DN Slagelses årsmøde 3. november 2010, Skælskør bibliotek, store sal, Vestergade 4.

Oversigt

Fodsporet

Skovrejsning ved Gudum

Tur med politikerne om skovrejsning og Tude Å

Natursamrådet og Tude Å projektet

Naturens Dag: Tårnborg Borgbanke

DN ture: Tude Å og Nysø, Antvorskov

Projekt skovmår

Projekt nataktive dyr

Evighedstræer

Sommerhuse på Omø

Medlem af Vandsyns- og Grundvandsrådene, samt Agenda 21 udvalget

Klagesager

DN nyhedsbrev

Fodsporet

Ideen med at omforme de gamle jernbanestrækninger fra Slagelse til henholdsvis Skælskør og Næstved opstod i forbindelse med udarbejdelsen af "Fremtidens natur i Slagelse kommune" der blev udgivet i januar 2007. Vi foreslog, at banestrækningerne blev en kombination af de økologiske forbindelseslinjer de i de sidste 35 år havde fungeret som, til glæde for spredningen af dyr og planter og cykel- og gangstier til glæde for alle om at komme ud i det åbne land, væk fra forstyrrende biltrafik.

For at få så mange ideer på boret som muligt inden udarbejdelsen af et egentligt forslag, tog DN i november 2007 initiativ til et borgermøde der blev afholdt på Hårslev efterskole. De indkomne forslag og ideer blev samlet i idékataloget "Vi baner vejen" der blev udsendt i maj 2008. I 2009 meldte Nordea Fonden at man syntes, at baneprojektet var det helt rigtige i forhold til fondens formål og man ville støtte projektet med så mange millioner at det kunne gennemføres. Slagelse og Næstved kommuner lovede også at støtte og fremover at vedligeholde stien. Stiprojektet blev efter en

konkurrence kaldt "Fodsporet". I august 2010 vedtog de to kommuner de nødvendige lokalplaner for stien. Skov & Naturstyrelsen blev operator for at gennemføre det omfattende projekt og der dannedes en hovedfølgegruppe hvor bl.a. DN Slagelse sidder. DN Slagelse har også været aktiv i flere lokalgrupper der har leveret ideer om detailplanlægning til hovedfølgegruppe. De har f.eks. omfattet placering af shelters, naturpladser og junglebaner. I løbet af 2010 er skinner og sveller taget op og kørt væk (til bl.a. Sverige) og i 2011 lægges den 2,5 m brede asfaltbane på de 52 km af den oprindelige jernbane. Den officielle indvielse vil blive i august 2011. Vi håber at "Fodsporet" vil sætte fokus på landbrug, natur og spredning af planter og dyr i det åbne land, samt give en masse mennesker nogle gode oplevelser på en sikker sti.

Skovrejsning ved Gudum

Projektet er oprindeligt skitseret i Vestsjællands Amts regionplan der indenfor et område nord for Slagelse på 580 ha udpegede 290 ha til skovrejsning og 290 til naturgenopretning hvor skov var uønsket. Området omfatter ikke byerne Lille Valby og Slagstrup. Skovrejsningen vil finde sted i den centrale del af område mens de åbne områder vil omslutte skoven.

I marts 2006 blev der udarbejdet et udkast til en samarbejdsaftale mellem Slagelse kommune, SK Forsyning og Skov & Naturstyrelsen. Udgangspunktet var de 580 ha som de fremgik af regionplanen. Hovedsigtet i skovrejsnings- og naturgenopretningsprojektet, var at beplante det meste af de 290 ha der var udpeget til skovrejsning med skov og at naturgenoprette de resterende 290 ha der ikke ønskedes dækket af skov med overdrev og våde områder som søer, moser og enge. Formålene med projektet var at skabe et større rekreativt område for borgerne, beskytte grundvandet og forbedre levevilkårene for dyre- og plantelivet. I området vil blive tilgængeligt via et net af stier. Projektet havde også det formål at forbedre kvaliteten af Gudum Å og Skidenrenden der begge løber ud i Tude Å. De samlede udgifter blev skønnet til knap 100 millioner kr. over de 20 år projektet forventedes at løbe.

Efterfølgende er SK Forsyning ikke partner mere, Q8 og "Better Place" har været i spil, men der er ikke noget afklaret her ved udgangen af 2010. DN Slagelse arbejder nu på at holde projektet levende ved bl.a. at udarbejde en oversigt over gode formål med projektet og efterfølgende at holde et idémøde med et stort antal interessenter. Desuden arbejder vi på at diskutere projektet med politikerne i kommunen på en bustur vi har planer om i foråret 2011, se nedenfor.

Tur med politikerne om skovrejsning og Tude Å

DN Slagelse afholdt i september 2007 en bustur med politikerne i Slagelse kommune hvor emner som "Fodsporet" og "Tude Å – Det store V" blev drøftet. Vi arbejder på en lignende bustur med politikerne i foråret 2011 hvor vi gerne vil diskutere skovrejsnings- og naturgenopretningsprojektet "Gudum Skov", hente inspiration fra Bakkely Skovrejsningen fra 1996, samt diskutere det opstartede Tude Å projekt der er en del af vandrammedirektivet og regeringens plan for "Grøn Vækst".

Natursamrådet og Tude Å projektet

DN Slagelse indgår i kommunens Natursamråd sammen med bl.a. Friluftsrådet, Dansk skovforening, Jægerforeninger, Gefion (landbrug), SV Sjællands Museum og turistforeningen.

I forbindelse med Slagelse kommunes "Ådalsprojekt" der omhandler genopretning af Tude Ådal, har DN deltaget i et møde i Vordingborg i maj og en ekskursion i Tude Ådal i september. Projektets overordnede formål er at sikre og fremme områdets storslåede naturværdier og uvurderlige kulturskatte. Projektet vil etablere våde enge, slyngede vandløb og rekreative områder.

Gennemførelsen og den delvise finansiering af projektet er bundet op på vandrammedirektivet. Ved at etablere vådområder kan næringsrigt vand tilbageholdes over længere tid, sådan at en del kvælstof kan omsættes inden det når Musholm Bugt. Dette kan bidrage til at undgå f.eks. iltsvind i de danske havområder. Genopretningen af Vejlerne og nedre Tude Å finansieres af Staten og EU, mens forbedringerne af Tude Å ved Trelleborg finansieres af Slagelse kommune. Pengene går bl.a. til opkøb af jord. Projektets indledende fase forventes afsluttet ved udgangen af 2010. De nye slyngninger og oversvømmelserne af Store Vejlen vil betyde forbedringer for bl.a. stor kobbersneppe, brushane, strand- og grønbroget tudse og planter som majgøgeurt.

Naturens Dag: Tårnberg Borgbanke

Den 12. september gentog vi rydning af buske og slåning med le. Vi startede projektet sidste år i september. Der var mødt ca. 15 personer op og vi nåede at slå og rydde en god del af højen. Skov og Naturstyrelsen deltog i rydningen og bortfjerner plantematerialet; de havde i løbet af året udskiftet den gamle trappe på højens nordøstside med en flot trappe udført i lærketræ.

Formålet med at slå og rydde højen er at fremelske en lysåben vegetationen og fjerne næringsstoffer for at hindre græs, nælder og tidsler i at brede sig og kvæler den øvrige vegetation, en vegetationstype der er i tilbagegang i Danmark i disse år. Derved fremmes overdrevsplanter som f.eks. gul snerre, knopurt, kællingetand, blæresmælde, blåhat og blåklokke. Sidste år blev der på en enkelt dag registreret næsten 100 plantearter, og denne planteliste kan findes på vores hjemmeside. Det blomsterflor der efterhånden vil indfinde sig på højen, vil tiltrække sommerfugle, bier og andre insekter. På årsmødet blev en ankerperson til et leslåningslaug efterlyst, men ingen meldte sig.

DN ture: Tude Å og Nysø, Antvorskov

Tude Å turen blev afholdt d. 6. juni fra kl. 9-13 i smukt og varmt vejr. Vi gik ad trampestien ca. 6 km fra Trelleborg til Næsbyholm retur. Stien løber langs dale i det i alt ca. 2 km² fredede område. Vi så og hørte bl.a. 9 nattergale, 11 gøge, rørhøge og mange sangere. Desuden så vi mindst 30 plantearter, bl.a. majgøgeurt og trævlekrone og grønne frøer, sommerfugle som okkergul randøje, lille ildfugl og alm. blåfugl, samt spindere blodplet.

Turen rundt om Nysø på Antvorskovs øvelsesterræn blev afholdt d. 13. maj fra kl. 19-22 i gråt og koldt vejr med småregn. Vi gik fra Antvorskov kaserne og rundt om Nysø, der blev indviet 2004. Vi hørte og så bl.a. 8 nattergale, 2 skovsnepper, 12 gråstrubede lappedykkere, en flok af lille spove der trak mod nord, få løvfrøer, samt 2 nyfødte rålam.

Projekt skovmår

I 2008 blev 5 kasser sat op i Lorup Skov og Det Plessenske Overdrev. De tjekkes 3-4 gange/år for mårlort på kassens tag eller byttedyr og - rester under kassen. Desværre har der endnu ikke været nogen positive

observationer. De 5 kasser er en del af et landsdækkende DN projekt, der har til formål at give bedre viden om og dermed bedre beskyttelse af den sjældne skovmår. Der er i Danmark sat mere end 250 kasser op.

Projekt nataktive dyr

Vi deltog i september i den landsdækkende tælling der omfatter mindst 100 ruter. Formålet med projektet er at bestemme tæthederne af især hare, rådyr, ræv, kat og mårhund (ny invasiv art der oprindeligt kommer fra sydøstasien). Den nuværende viden om disse arter stammer primært fra antallet af skudte dyr fra vildtstatistikkerne. Den anvendte metode i dette projekt er følgende: Fra et udvalgt sted på en landevej lyses over det åbne land og dyr registreres i afstande fra stedet – dyrenes tætheder kan så efterfølgende beregnes. En rute består af 10-20 af sådanne steder der ligger med en passende afstand fra hinanden.

Evighedstræer

Dette projekt hed tidligere "Kram et træ". Formålet er at bevare store, gamle og særlige træer. Man kan selv registrere sit "evighedstræ". Eksempler på særlige træer i Danmark og i Verden: Det højeste: 51,6 m ved Silkeborg; det er 115 år gammelt. Det tykkeste: 14 m Kongeegen, Jægerspris. Det er ca. 1600 år gammelt. Det største i m³: Valdemarsegen, Falster, med ca. 100 m³; det er fra 1460. Verdens ældste træ er fra Californien og det er ca. 4.800 år gammelt og hedder "Old man".

Sommerhuse på Omø

DN Slagelse har været aktiv i forbindelse med høringen af en evt. udlægning af 42 nye sommerhusgrunde på Orø. Vi har i begyndelsen af december 2010 sendt dette debatindlæg til lokalaviserne i Slagelse kommune:

Undgå nye Omø sommerhuse i vigtigt naturområde

Åbent brev til Borgmester Lis Tribler

Det netop vedtagne landsplandirektiv fastholder, at der kan udlægges 42 nye sommerhusgrunde på Omø. Der har ellers været velbegrundede indsigelser mod nye sommerhusgrunde indenfor strandbeskyttelseslinjen i det vigtige Natura 2000 område, men disse er der ikke blevet lyttet til. Der er kun tilføjet små forbedringer, som allerede burde have været udført. Dette omhandler en opløjet kystskrænt, etablering af nye vandhuller til padder, samt fjernelse af fremmede plantearter. Problemer med drikkevandet på Omø er slet ikke vurderet.

Folketinget vedtog i 2004 en ændring af planloven, som muliggjorde en udvidelse af de eksisterende sommerhus-områder i Danmark med op til 8.000 nye grunde. I maj 2010 sendte Miljøministeriet et forslag til landsplandirektiv om udpegning af 1200 nye sommerhusgrunde i høring. I dette forslag indgik udpegningen af 42 sommerhusgrunde på Omø. Fordi Omø ligger i et Natura 2000 område, blev konsekvenserne ved udlægningen af sommerhusgrundene vurderet. Denne vurdering fra Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) indgik i høringsmaterialet.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) sendte i august 2010 et samlet høringssvar som også indeholdt sommerhusgrundene på Omø. De vigtigste indsigelser var følgende:

- 1. Ingen nye sommerhuse i Natura 2000 områder.** Omø ligger i det internationale naturbeskyttelsesområde der inkluderer Skælskør Fjord, Agersø, Omø og Glænø og som er omfattet af Ramsar-, Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivet. Danmark har besluttet sig for og forpligtiget sig til, at naturen skal have fortrinsret i disse områder. Connie Hedegaard udtalte som miljøminister i maj 2007 at: "*der ikke uden videre skal udlægges sommerhuse i internationale beskyttelsesområder*". Alligevel går Regeringen her forrest og udvander beskyttelsen af Natura 2000 områder.
- 2. Respekter strandbeskyttelseslinjen.** Inden for denne linje må der ikke bebygges eller udstykkes af hensyn til de landskabelige, biologiske og rekreative værdier, der er knyttet til stranden.
- 3. Sikring af arter og levesteder i Natura 2000 områder.** Målsætningen for Natura 2000 områderne er, at arterne og deres levesteder skal sikres og om nødvendigt genoprettes. Af DMU's vurdering fremgår, at de levesteder der findes på Omø ikke har det godt i Danmark som helhed. Alene dette bør være et argument for at undgå nye grunde på Omø. På Omø findes der fire vigtige arter af frøer og salamandre og desuden er klokkefrø tidligere fundet på Omø. Klokkefrøen er Slagelse kommunes ansvarsart og den findes kun 8 steder i Danmark. Rørhøg og Mosehornugle er vigtige fuglearter på Omø og de vil blive påvirket af bebyggelsen.

4. **Undgå problemer med drikkevandet.** Af Omø's turistbrochure fremgår, at "Drikkevand kommer fra eget vandværk og er begrænset. Brug det med omtanke". Hvis vandindvindingen på en ø er for stor, kan det føre til indtrængning af saltvand, hvilket forringer og formindsker vandressourcen. Vandspejlet kan også sænkes hvilket har store konsekvenser for dyre- og plantelivet der er knyttet til ferskvand. Under negative påvirkninger nævner DMU et øget behov for drikkevand, men DMU har slet ikke vurderet dette. **Vandforsyningen skal undersøges grundigt inden evt. udlægning af nye sommerhusgrunde.**
5. **Der er ikke behov for nye sommerhusgrunde.** Der i øjeblikket ca. 30 ubebyggede grunde i det eksisterende sommerhusområde og derfor ikke behov for udlæg af nye grunde.

DN Slagelse skal opfordre kommunen til at undgå at udlægge nye sommerhusgrunde på Omø, fordi der er tale om et unikt naturområde, grundene placeres inden for strandbeskyttelseslinjen, øen rummer mange ledige grunde og en øget vandindvinding vil skabe store problemer for både fastboende, sommerhusgæster og naturen.

Klagesager

DN Slagelse har i løbet af 2010 udarbejdet følgende klagesager:

- 1) Omø sommerhusgrunde: Fælles DN klage i slutningen af august. Se ovenstående læserbrev.
- 2) Bålhytte v. Vasebroen, Skælskør: Klage indsendt i slutningen af oktober. Klage peger bl.a. på, at der er modstrid med strandbeskyttelseslinie, det er byggeri i landzone og byggeriet ikke er foreneligt med genopretningen af de omgivende strandenge.
- 3) Klapning af havneslam, Korsør: Miljøankenævnet afgjorde i september 2010 at MiljøCenter Roskilde skal genbehandle sagen. Dette skyldes bl.a. at der er for meget TriButylTin (TBT) i slammet. TBT stammer fra malingen der benyttes til bundbeskyttelse af lystbåde.
- 4) Vi har endnu ikke fået en afgørelse fra Naturklagenævnet af en ældre klagesag vedrørende en udvidelse af et landbrug ved Ørslev. Klagen går bl.a. på en for stor kvælstofbelastning af Natura 2000 området (Fuglebeskyttelse og Habitatområde).